

Rapport om projektet Ökad medvetenhet och kunskap om enskilda dricksvattenbrunnar, 2012

Sammanfattning

Tolv kommuner genomförde under 2012 ett projekt med syftet att förbättra dricksvattenkvaliteten i de enskilda brunnarna. Detta skulle ske genom ökad kunskap både hos brunnsägarna och miljö- och hälsoskyddsinspektörerna samt genom ökad provtagning.

En gemensam informationskampanj genomfördes som resulterade i att cirka 500 personer tog kontakt med miljökontoren. Flest provtagningar genomfördes i Torsås kommun eftersom analyspriset subventionerades av kommunen under kampanjen.

Analysresultaten av vattenproverna bekräftar Socialstyrelsens tidigare undersökningar: 20% tjänliga prov, 60% tjänliga med anmärkning och 20% otjänliga.

Kampanjen visade att många brunnsägare hämtade informationen via kommunernas webbsidor men att även kommunernas informationstidningar är en bra kanal att nå ut med information till allmänheten.

Bakgrund

Kommunerna i Kalmar och Gotlands län röstade fram projektet ”Ökad medvetenhet och kunskap om enskilda dricksvattenbrunnar” våren 2011. De fem medlemmar som röstade på projektet var kommunerna i Emmaboda, Högsby, Borgholm, Torsås samt Länsstyrelsen i Kalmar.

Projektförslaget kom från Torsås kommun och beskrevs på följande vis vid valet:

Ökad medvetenhet och kunskap om enskilda dricksvattenbrunnar

Allmänhetens medvetenhet och kunskap om att ha en enskild vattentäkt verkar bli allt sämre. På bred front behöver kommuninvånarna upplysas om vad det innebär att ha en egen dricksvattenbrunn avseende vattenkvalitet, skötsel och underhåll av brunnen m.m. Samtidigt tycker vi också att vi själva behöver bli bättre på att tolka analysresultat, få mer kunskaper om möjliga åtgärder för olika typer av vattenkvalitetsproblem m.m.

Arbetsgrupp och kontaktpersoner

Arbetsgrupp

Malin Ewers, Borgholms kommun
Karen Jensen, Miljösamverkan Sydost
Anna Sjögren, Hultsfreds kommun
Magnus Pettersson, Region Gotland
Anna Hagberg, Mörbylånga kommun

Kontaktpersoner

Kristina Strand, Torsås kommun
Mikael Suni, Kalmar kommun
Raili Harrysson, Mönsterås kommun
Mattias Pettersson, Västerviks kommun
Anders Ivansson, Högsby kommun
Rikard Eklund, Nybro kommun
Kristina Persson, Emmaboda kommun
Sven Af Ekenstam, Vimmerby kommun

Mål, metodik och genomförande

Under arbetsgruppens första möten togs projektets mål och en projektplan fram.

Mål:

1. Bidra till en förbättrad dricksvattenkvalitet i enskilda brunnar
2. Öka kunskapen om brunnar och vattenkvalitet hos brunnsägare och handläggare.

Projektplan:

Mars - juni	Kampanjen och temadagen förbereds. Målet med kampanjen är att få brunnsägarna att se över brunnen och sedan ta ett vattenprov. Kontakt med vattenlaboratorier för att få fram ett lägre pris under kampanjen.
Juni	Inbjudan till temadag klar
6 Sep	Temadagen genomförs
Okt - dec	Kampanjen genomförs
Jan 2013	Kort projektrapport sammanställs

Under våren 2012 tog arbetsgruppen fram ett informationsmaterial om dricksvatten som kommunerna kunde använda fritt under kampanjen. En kort information sammanställdes till kommunernas informationsblad och en längre information att publicera på kommunens webb. Simon Cederholm på Borgholms kommun ritade en logotyp till projektet "Kolla din brun". För att kunna genomföra kampanjen togs en kommunikationsplan fram.

Vi tog kontakt med de två ackrediterade laboratorier i Sverige som kan ta emot och analysera prov från Kalmar län. Arbetsgruppen försökte få ett lägre vattenanalypris under kampanjen. Nyckeltal för utvärdering av projektet sammanställdes i en mall.

Innan sommaren informerades kommunernas kontaktpersoner via telefon eller e-post av arbetsgruppen. Syftet med detta var att informera om kampanjen och hur kommunerna kunde delta i denna. Kontaktpersonerna uppmanades att dels inkomma med synpunkter på informationsmaterialet, dels att ta kontakt med kommunens informatör för att förbereda webbversionen samt informera både sin chef och nämnd om den förestående kampanjen.

Ett program till en temadag om dricksvatten togs fram och en inbjudan skickades ut innan sommaren till kommunerna i södra Sverige.

Resultat

Under våren 2012 valde 11 kommuner inom Miljösamverkan Sydost att delta i kampanjen. Region Gotland meddelade att en kampanj skulle genomföras på Gotland under 2013. Vid sammanställning av projektet under hösten tillkom ännu en kommun, varvid 12 kommuner slutligen deltog.

Följande material togs fram inom projektet:

[Information till kommunblad](#)

[Information till webben](#)

[Logotyp](#)

[Mal I med nyckeltal för utvärdering av projektet](#)

Temadagen

En temadag om dricksvatten genomfördes den 6 september. 41 deltagare fanns på plats i Kalmar. Deltagarna kom från 20 kommuner, inom och utanför Kalmar och Gotlands län. Två brunnsföretagare deltog även under temadagen. Arbetsgruppen informerade om projektet under dagen.

Se [Inbjudan](#).

Av temadagens utvärdering framgick att SGUs och Socialstyrelsens föredrag uppskattades mest.

Det som många saknade från dagen var mer information om själva brunnborrningen och de olika brunnstekniker och filterlösningar som finns att tillgå. Många hade önskat mer tid för frågor och diskussioner under dagen.

Målet att öka kunskapen om enskilda dricksvattenbrunnar uppfylldes delvis under dagen.

Nedsatt pris under kampanjen

Arbetsgruppen tog kontakt med de två ackrediterade laboratorier som finns i Södra Sverige för att försöka få ett bättre pris på vattenanalyserna under kampanjen.

Tyvärr lyckades vi inte med detta fullt ut.

Kommunerna i Kalmar län har olika avtal med Eurofins och AlControl och när vi frågade efter ett lägre analyspris, hamnade kampanjpriset över de flesta av kommunernas befintliga priser.

Priserna på vattenprovtagning var innan detta projekt olika från kommun till kommun. Vissa kommuner tar ut en administrativ kostnad andra gör inte det. I vissa kommuner är det mest lönsamt att vända sig direkt till vattenlaboratorier via webben för att få det lägsta priset.

Vår kampanj nyttjades även av andra icke ackrediterade laboratorier som passade på att erbjuda provtagning till hushållen till ett lägre pris via reklamblad.

Torsås kommun var den enda kommun i länet som erbjöd sina kommuninvånare ett lägre analyspris under kampanjen. Detta medförde att hälften av de redovisade vattenprovtagningarna i detta projekt har tagits i Torsås kommun.

Utifrån resultaten av kampanjen kan vi se att ett lägre analyspris lockar många flera att ta ett prov i sin brun.

Resultaten av kampanjen och måluppfyllelse

Antal kontakter om brunnsvatten samt informationskällan

Av vår sammanställning framgår att knappt 500 personer har kontaktat miljökontoret under kampanjen. Huvudparten har fått kännedom om kampanjen via webben, sen via kommunbladet och sist genom artiklar i tidningarna. Kontakten med kommunen har huvudsakligen skett via telefon och genom besök på förvaltningen.

I Kalmar län finns enligt SGU 15200 brunnar och då har vi genom denna kampanj endast lyckats ha kontakt med 3% av brunnsägarna. En stor källa till osäkerhet i denna mätning är att många brunnsägare inte har känt behov att kontakta miljökontoret eftersom informationen som funnits tillgänglig varit tillräcklig.

Många kommuner har i sina svar angett att de under kampanjen har haft ungefär dubbelt så många samtal än annars.

Kampanjen genomfördes under hösten varvid många sommarstugeägare med enskild brunn i länet missade informationen.

Projektet som utfördes var till stor del ett informationsarbete som bidrog till att höja medvetenheten om enskild vattenförsörjning och vattenkvalitet. Detta speglas troligen inte på ett direkt sätt i nyckeltalen.

Webbinformation på kommunernas sidor

Elva kommuner lade ut information om kampanjen på sina hemsidor. Logotypen ”Kolla din brunn” fanns med på nästan alla sidor. Vi har tyvärr inga siffror på antal besök på dessa sidor.

Kontakter med media

Arbetsgruppen försökte nå brunnsägarna genom att ta kontakt med redaktionen på tidningen ”Vi i villa”. Tyvärr fanns inget intresse hos denna tidning att ta med information om kampanjen eftersom tidningen planerar innehållet månader i förväg.

Vi lyckades bättre att nå ut med information via tidningarna i länet. Minst 8 tidningsartiklar skrevs i olika tidningar. Informationen gick dels ut via ett pressmeddelande dels tog många inspektörer direkt kontakt med sin lokala journalist och lyckades därmed att få ut informationen på de lokala sidorna. Vi fick två radioinslag i Radio Kalmar. Huvudparten av mediainformationen fanns under oktober månad 2012.

Analysresultaten

285 bakteriella analyser, varav 101 i Torsås kommun, genomfördes under september-december 2012. Resultaten var följande:

146 stk.= 49% tjänliga
100 stk = 34 % tjänliga med anmärkning
51 stk = 17% otjänliga.

247 kemiska analyser, varav 103 från Torsås kommun, genomfördes under samma period. Resultaten var följande:

66 stk = 25 % var tjänliga
171 stk = 65 % var tjänliga med anmärkning
26 stk = 10 % var otjänliga.

Miljökontoren har inte varit kopiemottagare till alla analysresultat. Hur många provtagningar som har beställts via Internet och skickats iväg av den enskilde brunnsägaren är oklart. Vi har tyvärr inte sammanställt vad som är orsaken till anmärkningarna, inte heller har vi sammanställt om brunnarna var grävda eller borrhade. Bilden bekräftar dock Socialstyrelsens provtagning från 2007 som visar på att 20% av brunnarna har tjänligt vatten, 60 % får tjänligt med anmärkning och 20 % har otjänligt vatten.

Se resultatsammanställningen här: [Resultat](#)

